



Arbetslivskommissionen för natur- och miljöområdet, lägesbild 2018–2019

Arbetslivskommissionen för natur- och miljöområdet har utarbetat en lägesbild över kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunskande inom sitt område. Till arbetslivskommissionernas uppgifter hör att årligen producera information om kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunskandet inom den egna branschen (Statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017). För detta uppdrag har arbetslivskommissionerna haft tillgång till uppgifter om uppföljning, bedömning och respons, bland annat utbildningsförvaltningens statistik- och styrningstjänster och i den nationella informationsresursen KOSKI.

Uppgifterna om utförda studieprestationer 2018 gjordes tillgängliga för kommissionerna våren 2019. Eventuella korrigeringar som läroanstalterna har gjort i KOSKI-informationen efter denna tidpunkt visas inte i denna lägesbild. Detta gäller även statistiken över mängden utförda studieprestationer 2019 som tagits fram ur informationsresursen KOSKI i början av 2020. De granskade prestationsmängderna publiceras senare i utbildningsförvaltningens statistiktjänst Vipunen.fi.

De uppgifter som har utnyttjats i lägesbilden har plockats direkt från informationsresursen KOSKI i den form som läroanstalterna har uppgett dem. Statistiken kan innehålla bristfälliga eller felaktiga uppgifter. Till exempel på grund av tekniska orsaker har alla uppgifter som antecknats i läroanstalternas egna studiehänteringssystem inte överförts korrekt till KOSKI. Dessa uppgifter statistikförs under punkterna "inga uppgifter"/"har inte meddelats".

Även kommissionernas besöksrapporter, begäran om rättelse och utlåtanden har använts som källmaterial.

Antal avlagda examina och examensdelar

| Examens- och examensdelsprestationer | 2018 | | 2019 | |
|--|-------------|--------------|-------------|--------------|
| | hela examen | examensdelar | hela examen | examensdelar |
| Grundexamen i fiskeri | 18 | 197 | 22 | 223 |
| Grundexamen i natur och miljö | 310 | 2 417 | 232 | 2 163 |
| Kompetensområdet för miljö | 85 | | 38 | |
| Kompetensområdet för natur | 212 | | 179 | |
| Kompetensområdet för renskötsel | 13 | | 13 | |
| Tomma | 1 | | 2 | |
| Yrkesexamen i fiskeri | 0 | 0 | 3 | 19 |
| Kompetensområdet för vattenbruk | | | | |
| Kompetensområdet för yrkesfiske | | | | |
| Kompetensområdet för fiskeguidning | | | 3 | |
| Kompetensområdet för fiskförädling | | | | |
| Yrkesexamen inom naturbranschen | 2 | 81 | 162 | 990 |
| Kompetensområdet för vildmarks- och naturguidning | | | 128 | |
| Kompetensområdet för branschen för naturprodukter | 2 | | 32 | |
| Kompetensområdet för viltekonomi | | | | |
| Tomma | | | 2 | |
| Yrkesexamen inom renhushållning | 3 | 0 | 1 | 16 |
| Yrkesexamen inom miljöbranschen | 0 | 0 | 1 | 20 |
| Kompetensområdet för vattentjänster | | | | |
| Kompetensområdet för miljövård | | | 1 | |
| Kompetensområdet för transport av avfall och farliga ämnen | | | | |

| | | | | |
|---|------------|--------------|------------|--------------|
| Specialyrkesexamen i fiskeri | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Kompetensområdet för fiskerinäring | | | | |
| Kompetensområdet för vård av fiskevatten | | | | |
| Specialyrkesexamen inom naturbranschen | 0 | 0 | 1 | 9 |
| Kompetensområdet för branschen för naturprodukter | | | | |
| Kompetensområdet för kartläggning av naturen | | | 1 | |
| Specialyrkesexamen inom miljöområdet | 108 | 557 | 187 | 766 |
| Kompetensområdet för kvalitets-, miljö- och säkerhetsledning | 15 | | 32 | |
| Kompetensområdet för miljöfostran | 60 | | 127 | |
| Kompetensområdet för avfallshantering | 13 | | 7 | |
| Kompetensområdet för resurseffektivitet | 10 | | 1 | |
| Kompetensområdet för avlopps- och rörhantering samt industriell rengöring | | | | |
| Kompetensområdet för vattentjänster | 10 | | 20 | |
| Yrkesexamen för vildmarks- och naturguide* | 164 | 958 | 75 | 244 |
| Yrkesexamen för fiskförädlare* | 2 | 9 | 1 | 0 |
| Yrkesexamen för fiskodlare* | 2 | 5 | 0 | 0 |
| Yrkesexamen för fiskeguide* | 24 | 94 | 11 | 19 |
| Yrkesexamen inom branschen för naturprodukter* | 25 | 106 | 2 | 10 |
| Specialyrkesexamen inom branschen för naturprodukter* | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Specialyrkesexamen för kartläggare av naturen* | 6 | 19 | 3 | 24 |
| Specialyrkesexamen för viltmästare* | 2 | 18 | 4 | 47 |
| Yrkesexamen inom vattenförsörjning* | 34 | 104 | 38 | 108 |
| Yrkesexamen i miljövärd* | 64 | 267 | 23 | 92 |
| Kompetensområdet för serviceuppgifter inom miljövärd | 11 | | 4 | |
| Kompetensområdet för transport av avfall och farliga ämnen | 1 | | | |
| Kompetensområdet för rengöringstjänster inom industrin | 5 | | | |
| Kompetensområdet för miljövärdstjänster för fastigheter | 10 | | 3 | |
| Kompetensområdet för återvinning och hantering av material | 4 | | 14 | |
| Kompetensområdet för tjänster inom avloppsservice | 16 | | 1 | |
| Kompetensområdet för vattenförsörjningstjänster i glesbygdsområden | | | 1 | |
| Miljötjänster för fastigheter och industrin | 11 | | | |
| Tillvaratagande och återvinning av material | 2 | | | |
| Tomma | 2 | | | |
| Totalt | 764 | 4 832 | 766 | 4 750 |

*i en övergångstid

**Uppgifterna hämtade 25.2.2019 (för 2018) och 15.1.2020 (för 2019) och uppgifterna har inte uppdaterats efter detta. Prestationerna för examensdelarna omfattar inte examensdelar som uppgetts vara lokala.

| | 2018 | 2019 | 2018 | 2019 |
|--|----------------------------|----------------------------|-----------------------------|-----------------------------|
| Examen/examensdelar som mål | hela examen som mål | hela examen som mål | examensdelar som mål | examensdelar som mål |
| Grundexamen i fiskeri | 196 | 186 | 1 | 37 |
| Grundexamen i natur och miljö | 2 345 | 2 081 | 72 | 82 |
| Yrkesexamen i fiskeri | 0 | 19 | 0 | 0 |
| Yrkesexamen inom naturbranschen | 81 | 948 | 0 | 42 |
| Yrkesexamen inom renhushållning | 0 | 9 | 0 | 7 |
| Yrkesexamen inom miljöbranschen | 0 | 16 | 0 | 4 |

| | | | | |
|---|--------------|--------------|------------|------------|
| Specialyrkesexamen i fiskeri | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Specialyrkesexamen inom naturbranschen | 0 | 9 | 0 | 0 |
| Specialyrkesexamen inom miljöbranschen | 493 | 728 | 64 | 38 |
| Totalt | 3 115 | 3 996 | 137 | 210 |

Diskussion

Utvecklingen av antalet examina och examensdelar, marginellt avlagda examina eller kompetensområden

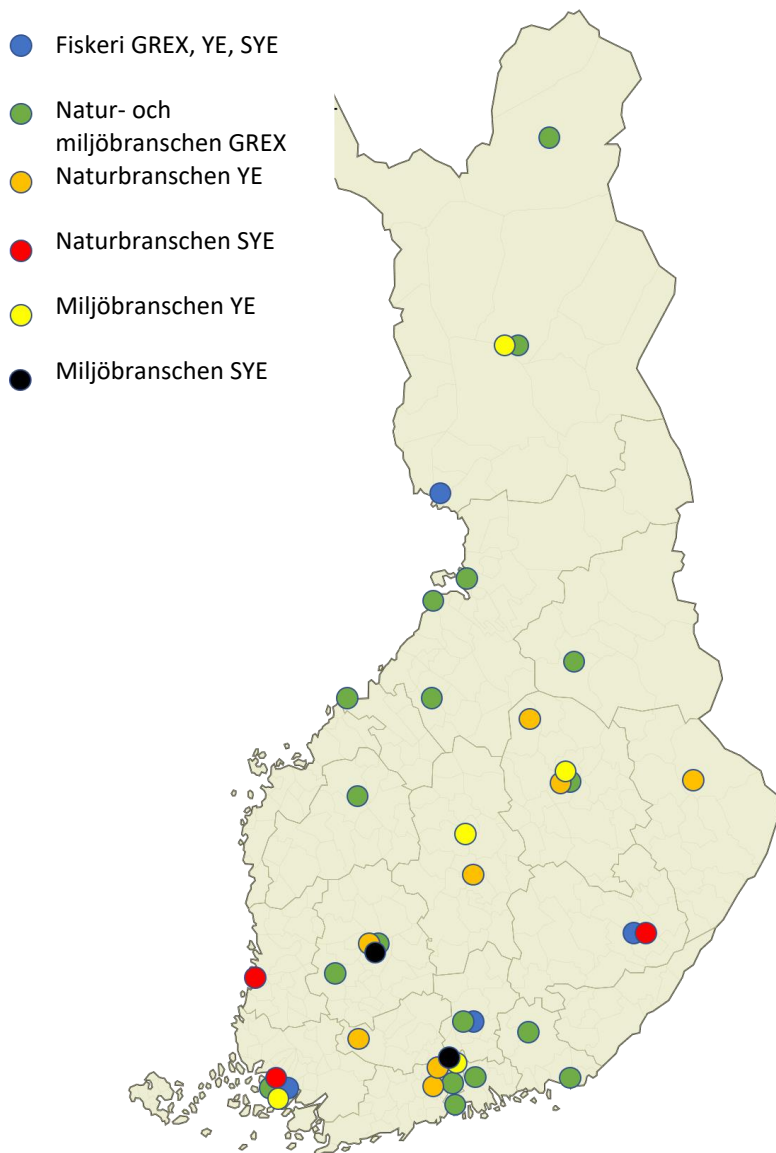
Examensgrunderna för yrkesexamen inom naturbranschen, yrkesexamen i fiskeri och yrkesexamen inom miljöbranschen har trätt i kraft den 1 augusti 2018. Prestationer inom dessa har därför inte flutit in i en jämn strid. Specialyrkesexamen inom branschen för naturprodukter och senare kompetensområdet: inga prestationer alls. Specialyrkesexamen för viltmästare: under 2019 många prestationer jämfört med tidigare. Eventuellt har de studerande velat slutföra sina pågående studier. Inom fiskerinäringen är omsättningen bland arbetstagarna liten, vilket torde påverka prestationsmängderna. Det finns inga prestationer alls i specialyrkesexamen i fiskeri

Anordnande av examina

| Examen | Anordnartillstånd | Aktiva anordnare |
|---|-------------------|------------------|
| Yrkesexamen i fiskeri* | 8 | 2 |
| Specialyrkesexamen i fiskeri** | 1 | 0 |
| Grundexamen i fiskeri | 38 | 4 |
| Grundexamen i natur och miljö | 40 | 23 |
| Yrkesexamen inom naturbranschen* | 21 | 16 |
| Specialyrkesexamen inom naturbranschen* | 6 | 2 |
| Yrkesexamen inom renhushållning | 2 | 1 |
| Yrkesexamen inom miljöbranschen*** | 12 | 0 |
| Specialyrkesexamen inom miljöområdet | 5 | 2 |
| | | |
| * i kraft 1.8.2018 | | |
| ** i kraft 1.1.2019 | | |
| *** i kraft 1.1.2020 | | |

* aktiviteten bestäms utifrån om utbildningsanordnaren/läroanstalten registrerat examens- eller examensdelsprestationer i den KOSKI-data från 2018 eller 2019 som tillställts kommissionen.

Uppgifterna är hämtade 25.2.2019 (för 2018) och 15.1.2020 (för 2019) och uppgifterna har inte uppdaterats efter detta.



Kartan hämtad från: <https://fi.wikipedia.org/wiki/Tiedosto:Suomi.karttapohja.svg>

Diskussion

Ändringar i antalet anordnartillstånd och anordnande av examina Fördelningen av examens-/examensdelsprestationer mellan utbildningsanordnarna Geografisk täckning vid anordnande av examina

Jämförelsen försvåras av att flera examensgrunder byts ut.

Grundexamen i fiskeri: Inga betydande förändringar i antalet anordnare. Antalet utexaminerade 2019 är något fler än 2018, vilket torde kunna förklaras till exempel med tidtabellen för gruppernas utexaminering.

Yrkesexamen i fiskeri: Mindre än hälften av anordnarna är aktiva och antalet prestationer har minskat. Prestationsmängderna är små.

Specialyrkesexamen i fiskeri: Inga aktiva anordnare eller prestationer.

Grundexamen i natur och miljö: Cirka 40 anordnare, varav hälften är aktiva. Antalet anordnare har inte förändrats, men antalet prestationer har minskat något sedan 2018.

Yrkesexamen inom naturbranschen: Examen har förnyats under granskningsperioden. Siffrorna är därför inte helt jämförbara. Antalet anordnare har inte förändrats, men aktiviteten har minskat något. Prestationsmängderna har hållits oförändrade med beaktande av ändringen i examen.

Specialyrkesexamen inom naturbranschen: Tre anordnare av fyra är aktiva. Prestationsmängderna är små. Examensgrunderna har också förnyats under granskningsperioden.

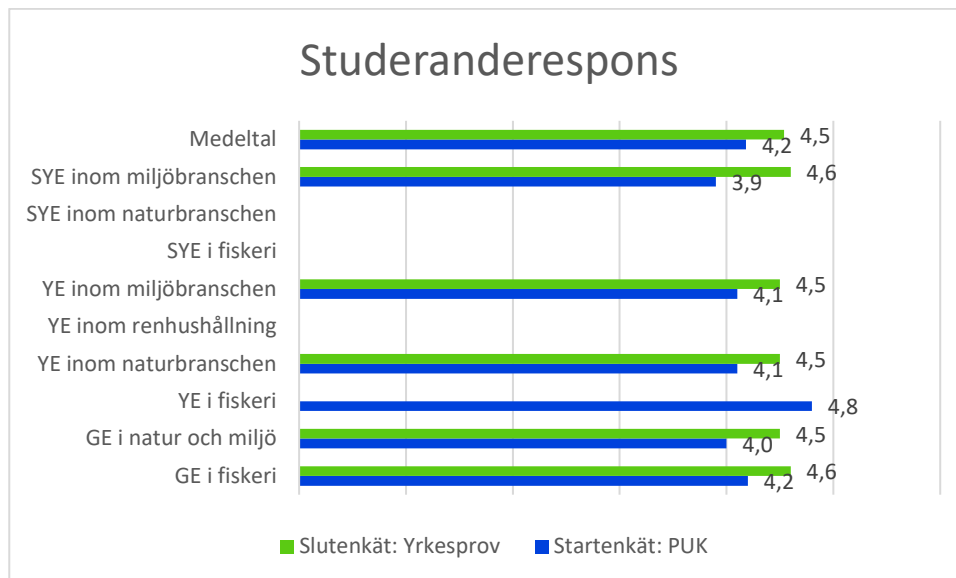
Yrkesexamen inom miljöbranschen: Anordnarnas aktivitet har minskat något, men antalet prestationer har varit nästan oförändrat. Examen har också reformerats, och detta påverkar troligen också siffrorna. Stort antal prestationer, men i praktiken en aktiv arrangör som verkar på riksnivå.

Specialyrkesexamen inom miljöområdet: Antalet anordnare och deras aktivitet har minskat. Stort antal prestationer, men i praktiken en aktiv arrangör som verkar på riksnivå.

Kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande

| | 2018 | 2019 | 2018 | 2019 | 2018 | 2019 | 2018 | 2019 |
|---|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------------------|---------------------------|----------------|----------------|
| Fördelningen av platser där yrkesprov genomförs | arbetsplats | arbetsplats | läroanstalt | läroanstalt | arbetsplats + läroanstalt | arbetsplats + läroanstalt | inga uppgifter | inga uppgifter |
| Grundexamen i fiskeri | 19,8 % | 26,9 % | 45,7 % | 37,2 % | 1,0 % | 7,2 % | 33,5 % | 28,7 % |
| Grundexamen i natur och miljö | 33,0 % | 37,1 % | 25,2 % | 17,7 % | 5,9 % | 6,4 % | 36,0 % | 38,8 % |
| Yrkesexamen i fiskeri | 0,0 % | 0,0 % | 0,0 % | 68,4 % | 0,0 % | 0,0 % | 0,0 % | 31,6 % |
| Yrkesexamen inom naturbranschen | 69,1 % | 43,7 % | 11,1 % | 33,6 % | 0,0 % | 7,2 % | 19,8 % | 15,5 % |
| Yrkesexamen inom renhushållning | 0,0 % | 0,0 % | 0,0 % | 0,0 % | 0,0 % | 0,0 % | 0,0 % | 100,0 % |
| Yrkesexamen inom miljöbranschen | 0,0 % | 50,0 % | 0,0 % | 0,0 % | 0,0 % | 30,0 % | 0,0 % | 20,0 % |
| Specialyrkesexamen i fiskeri | 0,0 % | 0,0 % | 0,0 % | 0,0 % | 0,0 % | 0,0 % | 0,0 % | 0,0 % |
| Specialyrkesexamen inom naturbranschen | 0,0 % | 0,0 % | 0,0 % | 55,6 % | 0,0 % | 0,0 % | 0,0 % | 44,4 % |
| Specialyrkesexamen inom miljöbranschen | 87,6 % | 93,5 % | 0,9 % | 0,1 % | 1,4 % | 1,0 % | 10,0 % | 5,4 % |
| Medeltal | 52,4 % | 50,2 % | 20,7 % | 35,4 % | 2,8 % | 10,4 % | 24,8 % | 35,5 % |

| Bedömare (2019) | arbetslivet + lärare/utbildningsanordnare | endast lärare/utbildningsanordnare | endast arbetslivet | inga uppgifter |
|--|---|------------------------------------|--------------------|----------------|
| Grundexamen i fiskeri | 60,1 % | 12,6 % | 0,0 % | 27,4 % |
| Grundexamen i natur och miljö | 43,0 % | 19,1 % | 1,2 % | 36,7 % |
| Yrkesexamen i fiskeri | 68,4 % | 0,0 % | 0,0 % | 31,6 % |
| Yrkesexamen inom naturbranschen | 68,5 % | 19,1 % | 0,6 % | 11,8 % |
| Yrkesexamen inom renhushållning | 6,3 % | 0,0 % | 0,0 % | 93,8 % |
| Yrkesexamen inom miljöbranschen | 80,0 % | 0,0 % | 0,0 % | 20,0 % |
| Specialyrkesexamen i fiskeri | 0,0 % | 0,0 % | 0,0 % | 0,0 % |
| Specialyrkesexamen inom naturbranschen | 77,8 % | 0,0 % | 0,0 % | 22,2 % |
| Specialyrkesexamen inom miljöbranschen | 94,3 % | 0,3 % | 0,1 % | 5,4 % |
| Medeltal | 62,3 % | 12,7 % | 0,6 % | 31,1 % |



* granskningsperioden för studeranderespons är 7/2018–9/2019. Bedömningskala 1–5, där (5) helt av samma åsikt, (4) nästan helt av samma åsikt, (3) delvis av samma och delvis av annan åsikt, (2) nästan helt av annan åsikt, (1) helt av annan åsikt.

Diskussion

Genomförande av tvåpartsbedömning av kunnande

Motiveringar för ordnande av yrkesprov vid läroanstalter

Utifrån responsen har de studerande gett bra respons både i start- och slutenkäten. Respons i startenkäten har lämnats in för 39 utbildningsanordnare och för slutenkäten för 18 anordnare.

Yrkesexamen i renhushållning: Det finns inga uppgifter om fördelningen av prestationsplatserna.

Grund- och yrkesexamen i fiskeri samt specialyrkesexamen inom naturbranschen: en stor del av yrkesproven vid läroanstalter.

Kommissionen kommer i fortsättningen att bland annat under besöken utreda orsaken till att det ordnas så här många yrkesprov vid läroanstalterna. En del av de examensdelar som avlagts vid läroanstalterna är sådana som till sitt innehåll borde avläggas på arbetsplatserna.

Kommissionen kommer i fortsättningen att utreda i vilka fall och varför tvåpartsbedömningen inte genomförs, eftersom detta inte har framkommit under besöken hittills.

Rättelser av bedömning

Inga begäran om rättelse av bedömningen har lämnats in.

Planer för bedömning av kunnande

Besöksmålen har haft planer för bedömning av kunnande. Arbetslivskommissionen har fått 11 begäran om utlåtande från ministeriet. Av dessa har arbetslivskommissionen förordat anordnartillstånd i sex fall. En del av begäran har varit begäran om utlåtande vid hörandet. De genomförandeplaner som inkommit i samband med begäran om utlåtande har varit på mycket olika nivåer.

Genomförandet av den personliga tillämpningen i praktiken

På basis av de intervjuer som gjordes i samband med besöken och det material som man bekantat sig med genomförs den personliga tillämpningen väl. I fortsättningen kommer man att fästa mer uppmärksamhet vid detta i besöksrapporterna.

God praxis

Särskild god praxis som lyfts fram har inte framkommit under besöken. Utbildningsanordnarna har ett ömsesidigt fungerande nätverk som samlas och där man kan diskutera praxis, frågor och funderingar.

Utvecklingsområden i utbildningsanordnarnas verksamhet

Planerna för bedömning av kunnande ska utarbetas så att de i praktiken fungerar som styrdokument både för bedömaren och för de studerande.

Implementeringen av kvalitetssystemet i praktiken är bristfällig.

Hur väl fungerar examensgrunderna

Diskussion

Erfarenheter av hur de nya examensgrunderna fungerar

Examengrundernas arbetslivsmotsvarighet

Behov av ytterligare anvisningar i fråga om kraven på yrkesskicklighet i examensdelarna eller sätten att påvisa yrkesskickligheten

Genomförande av valfrihet vid avläggande av examina

Arbetslivskommissionen har under 2018–2019 genomfört tre besök. Dessutom har med stöd av kommissionen ordnats två riksomfattande läroanstaltsevenemang inom miljöområdet. Kommissionen har också fått respons från lärare som arbetar inom branschen om hur grunderna fungerar. Utifrån dessa kan vi kommentera följande:

Utifrån besöken kan man konstatera att examensgrunderna för specialyrkesexamen inom miljöområdet fortfarande fungerar bra och gör det möjligt att genomföra arbetslivsbaserade yrkesprov och utvecklingsprojekt. Vid läroanstaltsmötena har man berömt yrkesexamen inom naturbranschen för att den bättre än tidigare gör det möjligt att ordna arbetslivsorienterade yrkesprov.

Eftersom arbetslivskommissionerna inte kan ge ytterligare anvisningar har kommissionen i praktiken kunnat spegla behovet av dessa genom besök och möten med läroanstalter.

I vissa examina finns det få aktiva utbildningsanordnare, så det saknas en jämförelse av hur man arbetar på olika platser. När någon läroanstalt är ensam inom sitt område kan man fort få en bild av att tolkningarna gäller hela branschen.

Det finns skäl att i också fortsättningen ordna gemensamma möten och seminarier inom hela branschen.

Inom kompetensområdet för vildmarks- och naturguidning finns det fortfarande behov av tilläggsanvisningar, eftersom de tolkningar som läroanstalterna själva beslutar om varierar kraftigt och försämrar examinandernas jämlika ställning på riksnivå, och inte heller arbetslivsorienteringen förverkligas alltid.

Arbetslivskommissionen har inte fått kännedom om några problem med genomförandet av valfriheten.

Grunderna för yrkesexamen inom naturbranschen har i samband med möten med läroanstalterna fått beröm för att strukturen fungerar bra. Inom kompetensområdet för viltekonomi i yrkesexamen i naturbranschen finns det behov av vissa ändringar i innehållsbetoningen samt några skrivfel som utmanar en korrekt tolkning av examensgrunderna.

Det skulle vara bra att få mer respons om hur grunderna fungerar direkt från arbetslivet. För närvarande kommer responsen till största delen från utbildningsanordnarna.